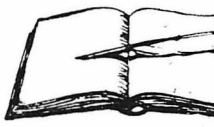

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ

Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ ΤΗΣ ΙΚΑΡΙΑΣ

Συνέχεια καὶ τέλος τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς Ἰκαρίας. Ξένοι καὶ ντόπιοι. Ὁ ἀρχιπειρατὴς Χρούσης καὶ οἱ σύντροφοί του δεμένοι. Ἐξορία καὶ ἐπάνοδος. Ὁ ὕποπτος ρόλος τοῦ Γιώργη Λούλη. Οἱ κουρσάροι βάζουν φωτιὰ στὸ σπίτι τοῦ δημάρχου. Μάχη στὸ νησί. Τὰ κανόνια τοῦ πειρατικοῦ στόλου. Ἕνα δημοψήφισμα τῶν Ἰκαρίων καὶ ἡ πρώτη ἐφαρμογή του. Στὸ σπίτι τοῦ προδότη.

Β'.

Συνεχίζουμε τὴν ἐξιστόρησι τῶν δραματικῶν γεγονότων τῆς Ἰκαρίας, ποὺ συνέβησαν στὸ Ἑλληνικώτατο αὐτὸ νησί, τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐγκαταστάσεως πειρατῶν καὶ τῆς προσβολῆς τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς τοῦ ἐκεῖ Δημάρχου Λακιοῦ.

Οἱ «ξ έ ν ο ι», (οἱ πειραταὶ καὶ κακοποιοί), κατόπιν τῶν συμβάντων ποὺ διηγηθήκαμε, ἔχασαν κάθε συμπάθεια στὸν τόπο καὶ ἔγιναν μισητοὶ καὶ ἀπ' αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς ἀδελφοποιοὺς των Ἰκαρίους. Ἄρχισαν λοιπὸν νὰ καταλαβαίνουν ὅτι τὰ πράγματα γινόταν ἄσχημα γι' αὐτούς, ὅτι θὰ σκονόντων οἱ ντόπιοι στὸ ποδάρι, καὶ δὲν ἦταν βέβαιοι ἂν, σὲ μιὰ τέτοια γενικὴ ἐξέγερσι, θὰ γλύτωναν τὰ κεφάλια τους. Γι' αὐτό, μετὰ τὸ φόνο τοῦ γαμπροῦ τοῦ ἀρχιπειρατοῦ Χρούση, οἱ περισσότεροι «ξ έ ν ο ι» ἐγκατέλειψαν τὸ νησί καὶ κατέφυγαν σὲ διάφορα νησιά.

Ὁ Χρούσης ὅμως ἔμενε ἀκόμη στὸ νησί, ἔχοντας δεμένο σὲ ἀσφαλὲς μέρος τὸ καράβι του. Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐκδικηθῆ... Τὰ γεγονότα τὸν ἐπρόλαβαν.

Λίγες μέρες μετὰ τὸ φόνο τοῦ γαμπροῦ τοῦ Χρούση, ὁ Δήμαρχος Λακιὸς μάζεψε ἕνα βράδυ τοὺς ἀνθρώπους του, τοὺς ἀρμάτωσε καλὰ καὶ ἐβάδισε ἐναντίον τοῦ ἀρχιπειρατοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως φρόντισε νὰ συλλάβη ὅλους τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς τοῦ Χρούση ποὺ ἤμεναν ἀκόμη στὸ νησί.

Ὁ Λακιὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους του, βαδίζοντες μέσα ἀπὸ ἕνα μονοπάτι, ἔφτασαν τέλος στὸ ἐρημικὸ λιμάνι, ὅπου ἦταν ἀραγμένο τὸ πειρατικὸ καράβι, δεμένο μὲ παλαμάρια.

Ἡ νύχτα ἦταν σκοτεινή... Ὁ Χρούσης δὲν ἤξερε τὴ σύλληψη τῶν συγγενῶν του. Ὁ Δήμαρχος καὶ οἱ ἄνθρωποί του ἐνήργησαν ἀιφνιδιασμὸ κι' ἔπεσαν μέσα στὸ κουρσάρικο καράβι τόσο ἄξαφνα, ὥστε οἱ πειραταὶ δὲν πρόφτασαν ν' ἀντισταθοῦν καὶ βρέθηκαν ὅλοι δεμένοι.

Ἡ δίκη τους ἔγινε ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου. Ὁ Δήμαρχος ὅμως, γιὰ νὰ μὴ διαιωνισθοῦν τὰ πάθη, δὲν θέλησε νὰ χυθῆ καὶ ἄλλο αἷμα. Εἶπε λοιπὸν στὸν ἀρχιπειρατή :

— Ἀναγκάστηκα νὰ σκοτώσω τὸ γαμπρό σου γιατί ἐπρόσβαλε τὴν ἀδελφή μου... Ἐσὺ ὅμως καὶ οἱ συγγενεῖς σου θὰ φύγετε ἀπὸ τὸ νησί, ὅπως ἔφυγαν καὶ οἱ ἄλλοι «ξ έ ν ο ι». Δὲν σᾶς χωράει πειὰ ὁ τόπος !

Ὁ Χρούσης, δεμένος χεροπόδαρα, δὲν εἶπε λέξι. Καὶ ὁ ἱστορικὸς τῆς Ἰκαρίας γράφει σχετικῶς :

«...*Ἐν συνοπτικῇ διαδικασίᾳ, ἀπεφασίσθη ἡ ἐξορία κεὶ τούτων, ἐπιδικασθέντος συγχρόνως ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας τοῦ φονευθέντος ποσοῦ γροσίων τριῶν χιλιάδων, λόγῳ ἀποζημιώσεως, τὰ ὁποῖα καὶ κατεβλήθησαν εἰς τὴν ἀπορφανισθεῖσαν οἰκογένειαν, ἐκποιηθέντος δημοσίου γηπέδου. Οὐδεμία εὐθύνη ἐπερρίφθη ἐπὶ τοῦ φονέως ὑπὸ τῆς Κοινῆς Γνώμης. Ἡμίσειαν δὲ ὥραν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀποζημιώσεως, οὐδεὶς ἐκ τῶν «ξένων» ὑπῆρχεν ἐν Ἰκαρίᾳ*».

Οἱ πρόκριτοι τοῦ νησιοῦ, ἀφοῦ ἀπεθίβασαν ἕναν-ἕναν τοὺς «ξ έ ν ο υ ς» καὶ τελευταῖο τὸ Χρούση σὲ διάφορα νησιά, ξαναγύρισαν στὴν Ἰκαρία... Ἐκεῖ ἔβαλαν φωτιὰ στὸ καταραμένο καράβι τῶν κουρσάρων καὶ τὸ ἔκαψαν...

Ἦσαν δὲ τόσο ἀφελεῖς, ὥστε νάμιζαν ὅτι τὰ πράγματα θὰ ἐτελείωναν ἔτσι... Ἀπόδειξις τῆς ἀφελείας των, εἶνε καὶ ἡ ἀπόφασις ποὺ ἔλαβαν γιὰ τὸν ἀδελφὸ τοῦ ἀρχιπειρατοῦ, τὸ Γιώργη Χρούση ἢ Λούλη. Εἶπαν δηλαδὴ ὅτι αὐτὸς πειὰ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῆ ντόπιος, ἀφοῦ εἶχε πάρει γυναῖκα Ἰκαριανή, καὶ ἀφοῦ δὲν εἶχε λάβει μέρος στὶς ἐνέργειες τῶν «ξένων». Τὸν ἄφησαν λοιπὸν νὰ ζήση στὸ νησὶ μὲ τὴ Λούλα του. Κι' ὁ Γιώργης δέχτηκε μὲ ψυχραιμία τὴν ἐξορία τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ καμώθηκε ὅτι ἐλησμόνησε τὸ φόνο τοῦ γαμπροῦ του...

Ἡ ψυχραιμία του ὅμως αὐτὴ ἦταν φαινομενική. Εὐκαιρία ζητοῦσε ὁ Γιώργης νὰ ἐκδικηθῆ τὸν παντοδύναμο τώρα Δήμαρχο Λακιό.

Ἄφησε λοιπὸν νὰ περάση κάμποσος καιρός, νὰ σκορπισθῆ ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἀπὸ τὰ γεγονότα, καὶ ν' ἀποκοιμηθῆ ἐντελῶς ἡ προσοχὴ τῶν Ἰκαρίων... Σιγὰ-σιγὰ ἔπειτα ἄρχισε νὰ διεξάγη συνεννοήσεις μὲ τοὺς φυγάδες καὶ ἐξόριστους πειρατάς. Τοὺς παράγγελνε νὰ ὀργανωθοῦν καὶ νὰ ἐπιπέσουν τελειότερα ὡπλισμένοι κατὰ τῆς Ἰκαρίας.

Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μῆνες μιὰ φοβερὴ φήμη διεδόθη στὸ νησί. Ὁ Χρούσης εἶχε κατορθώσει νὰ ἐξοπλίση καινούργιο πειρατικὸ πλοῖο κι' ἐμάζευε ὅλα τὰ καθάρματα τῶν γύρω νησιῶν καὶ ἄλλους κακοποιοὺς ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἑτοιμαζόμενος νὰ ἐπιπέση ἄγριος κ' ἐκδικητικὸς κατὰ τῆς Ἰκαρίας.

Μόλις τάμαθαν αὐτὰ οἱ νησιῶτες ἄρχισαν νὰ τοιμάζονται ν' ἀμυνθοῦν. Οἱ δήμαρχοι ἔβαλαν βάρδιες στὴν παραλία, σὲ διάφορα ἐπίκαιρα σημεῖα καὶ μάλιστα κατὰ τὴ Σάμο, ἀπ' ὅπου κυρίως ἐπερίμεναν τὴν ἔφοδο τοῦ ἀρχικουρσάρου.

Ἔξαφνα, μιὰ νύχτα, ὁ Χρούσης φάνηκε στὴν Ἰκαρία ὄχι μ' ἕνα ἀλλὰ μὲ ἑφτὰ καράβια, γεμάτα κακούργους !... Βγήκανε στὴ θέσι Ἀ μ μ ο υ ε ρ ή, ὅπου σήμερα βρίσκεται ἕνας ἀνεμόμυλος, ἀντικρὺ τῆς τότε μικρῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Κηρύκου.

Οἱ πειραταὶ ὡπλισμένοι μὲ τουφέκια, πιστόλια καὶ τσεκούρια, ἐβάδισαν κατ' εὐθεῖαν στὸ σπίτι τοῦ Δημάρχου Λακιοῦ, τὸ ἔξωσαν ἀπὸ παντοῦ καὶ τοὔβαλαν φωτιά.

Ὁ κίνδυνος ὅμως τῆς καταστροφῆς ἐνέπνευσε θάρρος στοὺς Ἰκαρίους. Μόλις εἶδαν τὴ φωτιὰ στὸ σπίτι τοῦ ἀγαπητοῦ των Δημάρχου, σήμαναν τὶς καμπάνες, ἀρματώθηκαν καὶ χύθηκαν συσσωματωμένοι ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάστηκαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ πάρουν τὴ διεύθυνσι πρὸς τὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ των, τοῦ Γιώργη Λούλη, ὁ ὁποῖος μόλις εἶδε τοὺς πειρατάς ν' ἀποβιβάζονται στὸ νησὶ ἀρματώθηκε καὶ πῆγε μὲ τὸ μέρος των.

Οἱ Ἰκάριοι εἶχαν ἁπλᾶ λιανοντούφεκα, ἐνῶ οἱ πειραταὶ ἦταν τελειότερα ὡπλισμένοι. Ἐν τούτοις, ὁ συναγερμὸς τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ ἦταν τόσο γενικὸς καὶ τόση ἡ ὁρμή τους, ὥστε οἱ πειραταὶ ἀναγκάστηκαν νὰ συγκεντρωθοῦν στὸ σπίτι τοῦ Γιώργη Λούλη καὶ νὰ κλειστοῦν στὴ μάντρα του...

Οἱ ντόπιοι, μὲ τὸ Δήμαρχό τους ἐπὶ κεφαλῆς, ἀνέβηκαν στὸ ὕψωμα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος καὶ ἀπὸ κεῖ πυροβολοῦσαν ἐναντίον τῶν πειρατῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ πολιορκηταὶ εἶχαν γίνει τώρα πολιορκούμενοι.

Στὸ μεταξύ, οἱ ἄλλοι δυὸ Δήμαρχοι καὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ νησιοῦ μάζευαν καὶ ἐξώπλιζαν ἄλλους κατοίκους. Ἔτσι ἐπίκνωναν διαρκῶς ἡ τάξεις τῶν πολιορκητῶν.

Ὁ Χρούσης, βλέποντας ὅτι διέτρεχε σοβαρὸ κίνδυνο κι' ὅτι ἐξημέρωνε ἡ ἡμέρα, ἀποφάσισε νὰ ἐπιχειρήση ἔξοδο... Περασμένα λοιπὸν μεσάνυχτα, οἱ πειραταί, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, ἀγωνιζόμενοι πειὰ νὰ σώσουν τὴ ζωή τους, ἄνοιξαν τὴν πόρτα τῆς μάντρας καὶ χύθηκαν ἔξω... Ἔτσι, κατώρθωσαν νὰ φτάσουν στὴν παραλία, καὶ προστατευόμενοι ἀπὸ τὰ μικρὰ κανόνια τοῦ στολίσκου των, ν' ἀνεβοῦν στὰ καράβια τους κολυμπῶντας...

Μαζύ τους ἐσώθη καὶ ὁ Γιώργης Χρούσης ἢ Λούλης μὲ τὴ Λούλα του, ἡ ὁποία, πιστὴ πάντοτε, ἀκολούθησε τὸν ἄντρα της στὴ νέα του περιπέτεια...

Λούλα Χρούση
(Παλιὰ λιθογραφία)

Τὰ γεγονότα αὐτὰ συνέβησαν στὶς 29 Ἰανουαρίου 1827... Γύρω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Δημάρχου Λακιοῦ—ποὺ εἶχε πειὰ καεῖ ὁλόκληρο—μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν ἕξη χωριῶν τοῦ νησιοῦ, οἱ «Κατωσπουδιανοί» γιὰ νὰ σύσκεφθοῦν καὶ προλάβουνε μέλλοντα δυστυχήματα. Ἡ γενικὴ αὐτὴ σύσκεψις ἦταν ἕνα εἶδος Ἰκαριανῆς Βουλῆς. Διεπιστώθη λοιπὸν ἀπὸ ὅλους ὅτι αἴτιοι τῆς συμφορᾶς ἦταν οἱ ἐπικατάρατοι «ξένοι» καὶ διετάχθη ὁ ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Παπαγεώργιος Ρόδιος νὰ συντάξη τὸ ἀκόλουθο Δημοψήφισμα. Τὸ ἀντιγράφουμε, χωρὶς ν' ἀλλάξουμε τίς... ἀνορθογραφίες τοῦ παπᾶ :

«*1827 γενναρίου 29.*

Τῇ σίμερον ἐσυνφόνισαν ὅλον τό χωρίον ἡ κατοσπουδιάνι ἀπεδο καὶ στό ἐξις οπιος ἤθελεν νά βάνη ξενον ανθρωπον εις τό σπῆτι του να πιδεβεται από τους επιλήπους τον χορίον καί νά κέουν καί τό σπητι εκεινο οπου ειθελε βάλη ξενο μαίσα και να ειναι ακριτον εν παντι κριτηριο καί διά τό βεβεον της ἀλιθιας εγινε το παρον ενοπιον του κατοθι γεγραμενον.

Γεόργιος ἱερεύς Ῥόδιος ἐπίτροπος τοῦ Αγίου Σαμου καὶ ολοι ἡ Επίληπι μικρί καί μεγάλοι».
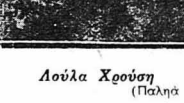
Τὸ πρακτικὸ τοῦ Δημοψηφίσματος τῶν Ἰκαρίων σφραγίστηκε μὲ τὴ δημαρχιακὴ σφραγῖδα καὶ ἐμπῆκε ἀμέσως σὲ ἐφαρμογή. Ἔβαλαν φωτιὰ στὸ σπίτι τοῦ Γιώργη Λούλη καὶ τὸ ἔκαψαν μὲ φωνές, κατάρες καὶ ἀναθέματα. Ἔτσι τελείωσε ἡ αἱματηρὰ τραγωδία τῆς Ἰκαρίας, τὴν ὁποία λεπτομερῶς διηγηθήκαμε. Κι' ἀπὸ τότε κανένας κουρσάρος ἐτόλμησε νὰ πατήση τὰ χώματα τῶν ἀποφασιστικῶν Ἰκαρίων.